

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**
Економічний факультет
Кафедра підприємництва

КОНКУРЕНТНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

22 – 23 листопада 2012 року

2012

УДК 339.137:334.75

Рекомендовано до друку та для розміщення
на веб-сайті економічного факультету
Вченою радою економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Протокол № 3 від «30» жовтня 2012 року)

Конкурентний розвиток підприємництва в Україні: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2012.

Редакційна колегія: чл.-кор. НАН України, д-р екон. наук, проф. В.Д. Базилевич, д-р екон. наук, проф. А.І. Ігнатюк, д-р екон. наук, проф. І.І. Мазур, канд. екон. наук, доц. Н.І. Ігнатович, канд. екон. наук, доц. Л.М. Кириленко, канд. екон. наук В.Л. Гура, канд. екон. наук О.В. Євтушевська.

Представлені у матеріалах науково-практичної конференції тези учасників подані в авторській редакції та відображають власну наукову позицію авторів.

Автори тез несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, наукової термінології, імен власних, джерел посилання.

ЗМІСТ

Мазур І.І. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ ТА ЙОГО МОТИВАЦІЯ ДО ЗРОСТАННЯ	7
Манцуров І.Г., Дрига С.Г. КОНКУРЕНТНИЙ СТАН ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ <i>VERSUS</i> ІННОВАЦІЙНА ПАРАДИГМА СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ	12
Ляпін Д.В, Ляпіна К.М. АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ДЕРЕГУЛЯЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	19
Молдаван Л.В. КОНКУРЕНТНИЙ РОЗВИТОК МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	25
Варналій З.С. ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	31
Гаврилюк О.В. ОПТИМІЗАЦІЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА У КРИЗОВИХ УМОВАХ.....	37
Прудский В. Г., Кириленко В.И. ТЕНДЕНЦІИ ГЛОБАЛЬНОГО ПЕРЕХОДА К ІННОВАЦІОННОЇ МОДЕЛІ ХОЗЯЙСТВЕННОГО РОЗВИТТЯ	42
Сизоненко В.О. ЕВОЛЮЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В КОНТЕКСТІ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ	46
Галушка З.І. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ СОЦІАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ	51
Зянько В.В. ФІНАНСОВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	55
Живко З.Б., Левків Г.Я. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОСТТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЕКОНОМІКАХ.....	60
Ильин В.В. ЭНЕРГИЯ ИНТЕЛЛЕКТА КАК УСЛОВИЕ ПРОДУКТИВНОЙ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	67
Ляшенко О.І., Лавренчук В.А. ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В РОЗРІЗІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	72
Филюк Г.М. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОГО ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ.....	78
Шершньова З.Є. КООРДИНАЦІЯ ЦІЛЕЙ КОРПОРАЦІЙ ЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЧНОГО ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ...	83
Вірченко В.В. ЕФЕКТИВНА КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У ПОСТІНДУСТРІАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ	88

В. В. Зянько,
д.е.н., професор,
Вінницький національний
технічний університет

ФІНАНСОВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Активізація інноваційної діяльності в умовах ринкових відносин можлива лише на базі розвиненої системи фінансування, яка створює необхідні матеріальні передумови для розробки інновацій та впровадження нововведень, забезпечує структурно-технологічну перебудову різних галузей, сприяє концентрації науково-технологічного потенціалу на пріоритетних напрямках розвитку економіки, запобігає відтоку за кордон кадрового потенціалу науки і техніки.

Вимоги збільшити фінансування вітчизняної наукової і науково-технічної сфери для забезпечення розвитку інноваційної діяльності звучать з 1999 року. Так, Законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність» № 1977-ХІІ від 13.12.1991 р. (редакція від 06.01.2011 р.) [1] та «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» № 2623-ІІІ від 11.07.2001 р. (редакція від 12.10.2010 р.) [2] передбачено вихід впродовж 3-4 років на бюджетне фінансування науково-технічної діяльності на рівень не нижче 1,7 % ВВП, з яких 30 % передбачається виділяти на фінансування заходів з реалізації пріоритетних напрямів науки і техніки. В рекомендаціях слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти «Стан та проблеми реалізації Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 30.06.2010 р. вказувалось на доцільність для забезпечення інноваційної діяльності спрямовувати 10 % коштів, що надходять від приватизації державного майна [3].

Із вищесказаного можна зробити висновок, що українська влада розуміє важливість впровадження моделі інноваційного розвитку економіки і

законодавчо прагне стимулювати цей процес. Однак практика засвідчує, що названі вище законодавчі вимоги законів щодо рівня фінансування інноваційної сфери впродовж більш як десяти років залишаються невиконаними.

Перш ніж поставити питання: чому ці положення законів не реалізуються, спочатку треба відповісти, чи можливо їх виконати у принципі? На чому ґрунтуються зроблені розрахунки та прогнози? Адже в Україні за весь період незалежності рівень бюджетного фінансування науково-технічної діяльності коливається в діапазоні 0,3-0,42 % ВВП, що приблизно у 4 рази менше, ніж вимагають прийняті закони. Причому у 2011 році обсяг фінансування витрат на виконання науково-технічних робіт за рахунок державного бюджету знову почав зменшуватися: він скоротився порівняно з 2010 роком на 6,1 %, а загалом питома вага фінансування знизилася до 0,29 % ВВП [4].

На думку автора, визначені в законі України положення про фінансування науково-технічної діяльності на рівні 1,7 % ВВП не можуть вважатися точними, хоча й є, напевне, достатніми. Проте вони необґрунтовані, базуються не на аналізі емпіричних тенденцій, а виходячи з потреб і бажань, які, як виявилось, здійснити в реальних економічних умовах неможливо.

Обсяги бюджетного фінансування науково-технічної діяльності мають бути досяжними, а не лише бажаними, можливо, вони мають бути меншими, але такими, які реально можна виконати. Виходячи з того, що інноваційний шлях розвитку економіки нашої країни є пріоритетним, мінімальна сума коштів для підтримки інноваційної діяльності повинна бути на рівні, достатньому для подолання стагнації в інноваційній сфері, такому, що сприятиме відтворенню науково-технічного потенціалу за усіма його структурними елементами. Для цього треба забезпечити такі умови, щоб підприємці, які здійснюють інноваційну діяльність, отримували прибуток на

капітал не менший, ніж загалом по країні. За нашими підрахунками, рівень бюджетного фінансування інноваційної діяльності, виходячи з нинішніх економічних реалій, має становити приблизно 0,8-1,0 % ВВП. Такі витрати стимулюватимуть інноваційну підприємницьку активність, оскільки природно до такої діяльності підприємці прагнуть самі, розуміючи, що власне інноваційна діяльність є запорукою одержання монопольних прибутків у перспективі. Адже впровадження інноваційних технологій – це потужний і, в багатьох випадках, визначальний фактор економічного зростання. Він переводить підприємство на якісно вищий рівень розвитку.

Для забезпечення швидкого й ефективного інноваційного розвитку рівень фінансування наукової та науково-технічної сфери звичайно має бути вищим. Адже сучасні процеси глобалізації значно полегшують розповсюдження науково-технічних результатів, чим посилюють економічну конкуренцію на ринку інноваційних товарів. Тому Україні, яка з кожним роком лише втрачає свій науковий потенціал, а отже і конкурентоспроможність на світовому ринку, буде важче утримати нинішні позиції в інноваційній сфері, не кажучи про те, що існує нагальна необхідність досягти прориву в цій сфері, аби не бути відкинутим далеко назад від нинішнього науково-технічного прогресу.

Для цього необхідно створити ефективний механізм акумулювання й вкладання коштів в інноваційні проекти з якомога більшої кількості джерел, а також дієву систему контролю за цільовим використанням коштів державного бюджету.

Більшість високорозвинених країн компенсують підприємницьким структурам витрати на здійснення ними інноваційної діяльності за рахунок бюджетних коштів та шляхом встановлення різноманітних пільг, перш за все податкових та амортизаційних. Такі пільги були передбачені прийнятими Законами України, зокрема «Про інноваційну діяльність» та «Про оподаткування прибутку підприємств». Однак, через брак бюджетних коштів

саме ті статті, які стосуються фінансової мотивації до інноваційної підприємницької діяльності, з цих законів вилучені. Нині діють заходи державної фінансової підтримки, цільового субсидування та кредитування лише для технопарків, які передбачені Законом України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків». Але цими пільгами можуть скористатись лише 15 технопарків, що не сприяє розвитку конкуренції в середовищі технопарків та ставить у нерівні умови господарювання решту технопарків, для яких такі пільги не передбачено. Проте навіть для стимулювання проектів цих 15-ти технопарків в Законах України «Про державний бюджет» в останні чотири роки окремо коштів не виділялося, а загалом за останнє десятиріччя частка бюджетного фінансування в сукупному обсязі інноваційних витрат у промисловості України не перевищила рівень у 3% [4].

Отже, всі пропозиції щодо підвищення ефективності наукової та науково-технічної діяльності та активізації інноваційного підприємництва матимуть успіх лише тоді, коли українська держава не буде нехтувати фінансовим фактором – головним стимулом розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності, не буде вилучати з чинного законодавства статті, якими передбачені пільги для інноваційної діяльності, а навпаки, з розумінням підходить до того, що такий ризиковий, але водночас і перспективний вид діяльності, як інноваційний, не може обійтись без належної фінансової державної допомоги, і в Законах України закладати реальні цифри бюджетного фінансування наукових досліджень і розробок та виконувати їх.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» № 1977-ХІІ від 13.12.1991 р. // Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 12, стаття 165.

2. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» № 2623-III від 11.07.2001 р. // Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 48, ст. 253.
3. Про затвердження Рекомендацій слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти «Стан та проблеми реалізації Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та шляхи його вдосконалення». Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/>
4. Аналіз діючого законодавства у сфері досліджень, розробок та інноваційної діяльності та пропозиції щодо доповнень до законодавства // Матеріали підготовлені в рамках проекту ЄС «Вдосконалення стратегій, політики та регулювання інновацій в Україні». – EuropeAid/127694/C/SER/UA, 2009-2011.

Наукове видання

Конкурентний розвиток підприємництва в Україні

**Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
(22-23 листопада 2012 р.)**

Формування та комп'ютерна верстка Гура В.Л., Жмудська І.Б.

*Кафедра підприємництва
Економічний факультет
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, вул. Васильківська 90-а*